

Vleermuisonderzoek De Molenhof te Havelte.

*b*uro *b*akker adviesburo voor ecologie

Vleermuisonderzoek De Molenhof te Havelte.

Status

Definitief

Datum

20 oktober 2015

Handtekening

Matthijs Bokje

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Beschrijving en potentie van het complex	6
1.3 Wettelijk kader	6
1.4 Onderzoeksopzet	7
2 Resultaten en effectenbeoordeling	9
2.1 Resultaten	9
2.2 Effectenbeoordeling	9
3 Conclusie en vervolg	11
3.1 Samenvatting aanwezigheid van vleermuizen	11
3.2 Samenvatting effectenbeoordeling	11
3.3 Vervolgstappen	11
4 Literatuur en bronnen	13

© 2014 Pearson Education, Inc. or its affiliate(s). All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage or retrieval system, without prior written permission from Pearson Education, Inc. or its affiliate(s).

1.1 Aanleiding en doel

Zorgcentrum De Molenhof aan de Hofweg in Havelte (fig. 1) zal worden gesloopt en plaatsmaakt plaats voor nieuwbouw. Ten behoeve van de ontwikkeling is op 11 maart 2015 een verkennende toetsing aan de Flora- en faunawet¹ uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat verblijfplaatsen van zwaar beschermde vleermuizen in het complex niet op voorhand konden worden uitgesloten. Om eventuele verblijfplaatsen in kaart te brengen is vleermuisonderzoek uitgevoerd. Dit rapport doet verslag van het onderzoek en de resultaten. Tot slot worden eventueel te nemen vervolgstappen beschreven.

Figuur 1 Het plangebied, rood omkaderd. Luchtfoto: GoogleEarth Pro

¹ Buro Bakker (2015). Quicksan FF-wet voor sloop van zorgcentrum De Molenhof te Havelte. Rapport P15038, Assen. In opdracht van Actium Wonen.

1.2 Beschrijving en potentie van het complex

Het complex heeft een plat dak en telt twee verdiepingen. Potenties voor vleermuisverblijfplaatsen zijn aanwezig in de vorm van open stootvoegen (fig. 2). Deze open stootvoegen bieden vleermuizen toegang tot de spouwmuur. Spouwmuren worden veel gebruikt als verblijfplaats door vleermuissoorten als de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Figuur 2 Voorbeeld van open stootvoegen boven een raamkozijn, geel omcirkeld.

1.3 Wettelijk kader

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen.

Alle vleermuisensoorten zijn zwaar beschermd volgens de Flora- en faunawet. Vleermuizen staan daarnaast in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, en genieten op basis daarvan een strikte bescherming op Europese schaal. De Flora- en faunawet kent een aantal artikelen, waarvan de volgende van toepassing zijn op het onderhavige project:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of hollen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Het gaat kortom om de bescherming van de soort, maar ook om individuele dieren en hun functionele leefomgeving. Onder de functionele leefomgeving wordt verstaan alle gebiedsfuncties die van belang zijn in het leven van de soort. Bij vleermuizen gaat het naast de bescherming van de verblijfplaatsen ook om de bescherming van vaste foerageergebieden en vliegroutes. Wanneer het met mitigerende maatregelen mogelijk is om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort te behouden, hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Hierbij is dan van belang dat de ecologische functionaliteit van het gebied op geen enkel moment kwalitatief of kwantitatief verslechtert en dat de mitigerende maatregelen met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen werken. Wanneer de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen niet kan worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen moet ontheffing worden aangevraagd.

Aan deze ontheffing moeten mitigerende en compenserende maatregelen worden gekoppeld. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beoordeelt de ontheffing vervolgens op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
- Is er een wettelijk belang?

Voor vleermuizen kan ontheffing gekregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Hieronder valt ook "Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard". RVO beoordeelt of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepalingen.

Omdat vleermuizen vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, moet de gunstige staat van instandhouding van populaties lokaal beoordeeld worden. Concreet houdt dit in dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige (deel)populatie in het plangebied. Compensatie moet dan ook plaatsvinden ter versterking van de desbetreffende populatie.

1.4 Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar vleermuizen heeft betrekking op de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen in het complex. Ten behoeve hiervan zijn vier inventarisaties uitgevoerd (tabel 1). Deze vonden plaats in de ochtend- en avondschemering, bij het in- en uitvliegen van de vleermuizen. De omstandigheden tijdens de inventarisaties waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare onderzoeksresultaten.

Om de aanwezigheid van vleermuizen in het onderzoeksgebied te bepalen is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector type Pettersson D240x. Met behulp van deze batdetector is het mogelijk om de ultrasone geluiden die vleermuizen produceren, om te zetten in voor mensen hoorbare geluiden. Aan de hand van het ritme en frequentie van het geproduceerde geluid is het mogelijk om, soms in combinatie met zichtwaarnemingen, vleermuizen op naam te brengen. Met dit type batdetector is het daarnaast mogelijk om opnames te maken die met gespecialiseerde software (Batsound) geanalyseerd kunnen worden. Met name voor determinatie van soorten van het geslacht *Myotis* is dit een effectief hulpmiddel. Het onderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol².

² Vleermuisvakberaad, 2013. Vleermuisprotocol, versie 27 maart 2013.

Tabel 1 Bezoekdata en omstandigheden veldbezoeken De Molenhof 2015.

Datum	Zonsondergang/- opkomst	Start	Einde	Temp.	Wind	Bewolking
17 juni 2015	05.19u	03.30u	05.30u	8°C	1-2 Bft	0/8 bewolkt
8 juli 2015	05.30u	03.30u	05.30u	15°C	2 Bft	8/8 bewolkt
10 september 2015	20.07u	20.00u	22.30u	12°C	1-2 Bft	0/8 bewolkt
1 oktober 2015	19.18u	19.00u	21.30u	11°C	1-2 Bft	0/8 bewolkt

2 | Resultaten en effectenbeoordeling

2.1 Resultaten

17 juni 2015

Bij dit ochtendbezoek werd weinig activiteit van vleermuizen waargenomen. Tussen 04.00 uur en 04.30 uur werd enkele malen een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de Molenweg aan de westkant van het plangebied. Het betrof hier waarschijnlijk steeds hetzelfde dier. Het dier toonde geen binding met het plangebied.

8 juli 2015

Bij wederom een ochtendbezoek werden een aantal foeragerende en baltsende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De foeragerende vleermuizen werden evenals bij het bezoek van 17 juni waargenomen aan de Molenweg. Vanaf 04.00 uur waren tenminste vier dieren aanwezig. Twee van de vier dieren baltsten af en toe. Verder werd vanaf 04.15 uur een baltsende Gewone dwergvleermuis waargenomen bij een in het voorjaar opgehangen vleermuiswandschaal. Deze wandschaal is opgehangen aan het deel van het complex De Molenhof dat niet gesloopt wordt en dient als mitigatie voor eventuele verblijfplaatsen in het te slopen complex.

10 september 2015

Vanaf zonsondergang werd redelijk wat activiteit van Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Zowel aan de zuid-, oost- en noordkant van het complex waren baltsende Gewone dwergvleermuizen aanwezig. Eén baltsend mannetje hield zich op bij de wandschaal waar ook bij het bezoek van 8 juli al activiteit werd waargenomen. Na enige tijd zat het dier ook in de kast. De andere baltsende mannetjes toonden binding met de woningen rond het complex. Verder werden aan de oostzijde van het pand veelvuldig foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze dieren toonden geen binding met het complex.

1 oktober 2015

Wederom maakte een baltsende Gewone dwergvleermuis gebruik van de vleermuiswandschaal aan de noordoostkant van het complex. De activiteit was vergelijkbaar met het patroon dat zichtbaar was bij het bezoek van 10 september. Met name aan de oostkant foerageerde een aantal Gewone dwergvleermuizen. Een baltsend mannetje toonde binding met de woning direct aangrenzend aan de zuidkant van het plangebied. Er werden geen dieren waargenomen die binding toonden met het te slopen deel van het complex.

2.2 Effectenbeoordeling

Bij geen van de bezoeken werden vleermuizen waargenomen die binding toonden met het te slopen deel van het pand. Een vleermuiswandschaal, die ter mitigatie aan de noordkant van het deel van het complex dat niet gesloopt wordt was opgehangen, is wel in gebruik genomen door een mannetje Gewone dwergvleermuis. Alle overige waarnemingen betroffen foeragerende of baltsende dieren die geen binding hadden met het complex. Met de sloop gaan geen beschermde waarden van vleermuizen verloren.

3 | Conclusie en vervolg

3.1 Samenvatting aanwezigheid van vleermuizen

Met betrekking tot de aanwezigheid van zwaar beschermde vleermuizen kan op basis van het uitgevoerde onderzoek het volgende geconcludeerd worden:

- Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen in het te slopen deel van het complex;
- Een in gebruik genomen vleermuiswandschaal die ter mitigatie was aangeboden hangt aan het deel van het complex dat niet gesloopt wordt.

3.2 Samenvatting effectenbeoordeling

Met de sloop gaan geen beschermde waarden voor vleermuizen verloren. Negatieve effecten zijn niet aan de orde.

3.3 Vervolgstappen

Vervolgstappen met betrekking tot vleermuizen zijn niet aan de orde. Er gaan geen beschermde waarden verloren. Er dient alleen rekening te worden gehouden met de Zorgplicht en met het broedseizoen van algemene broedvogels. Vanwege het broedseizoen dienen de sloopwerkzaamheden te starten vóór half maart of na half juli.

4 | Literatuur en bronnen

- Buro Bakker, 2015. Quicksan FF-wet voor sloop van zorgcentrum De Molenhof te Havelte. Rapport P15038, Assen. In opdracht van Actium Wonen.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* (versie 2.0 december 2014).
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* (versie 2.0 december 2014).
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* (versie 2.0 december 2014)
- Dietz, C., Von Helversen O. & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion, Utrecht (vertaling vanuit het Duits).
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol 27 maart 2013.

Colofon

Opdrachtgever

Actium Wonen

Contactpersoon

Dhr. J. de Vries

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9

Postbus 10034 | 9400 CA Assen

T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl

www.burobakker.nl

Projectleiding

Ir. M.S. van Kerkvoorde

Rapportage

Ing. M.W. Bokje

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2015); Vleermuisonderzoek De Molenhof te
Havelte. Rapport P15097, Assen.

Foto's: M.W. Bokje